

Joost Kleppe: „Ik had gelijk al Loes Luca in mijn hoofd voor de rol van de jaloerse moeder.“

Foto: Geerd Verschoor

Maar 'n halve avond lachen met Loes Luca

Deze week staat de muziektheatervoorstelling *Sneeuwwit in Arnhem en Nijmegen*. Het idee voor deze Nederlandstalige opera kwam van de tegenwoordig in Nijmegen woonachtige componist Joost Kleppe.

Door HANS WALRAVEN

NIJMEGEN • Voor de anderhalf uur die *Sneeuwwit* duurt, schreef componist Joost Kleppe (43) negentig liedjes. „Sommige van normale lengte, andere duren

slechts een paar seconden. En dan heb ik er nog een aantal moeten weggooien.“ Geen moment maken de zes instrumenta-
listen géén muziek, zegt Kleppe. Het begon eigenlijk zeven jaar geleden met de wens eens een opera te maken. Kleppe, die in de leer was bij onder andere Tristan Keuris, voelt zich vooral vocaal componist. Toen hij later Wim Hofmans boek *Zwart als ijs* – het sprookje *Sneeuwwitje*, maar dan in een verknipte, wrange en poëtische bewerking – las, wist hij dat hij dit op mu-

ziek moest zetten. „Het was een mooi naïf verhaal, rond het thema schoonheid en jaloerie, de tegenstelling jong en oud. Ik had gelijk al Loes Luca in mijn hoofd voor de rol van de jaloerse moeder.“ Kleppe benadende haar en merkte dat ze meteen enthousiast was. Hij haalde verder Pieter Kramer, bekend van zijn werk met Arjan Ederveen, erbij. Hij wist op zijn beurt scriptschrijver Tjoed Bischoff te interresseren. Tenslotte ging Kleppe op zoek naar subsidie – en vond die.

Een jaar lang werkte het clubje aan *Sneeuwwit*. Maar wat is het eigenlijk? Een tragikomische opera, een intieme musical, fregood muziektheater?

„Ach, iets tussen opera en musical in“, vindt Kleppe. „Ik kom zelf uit de klassieke hoek, maar laat me ook graag beïnvloeden door de oude musicals van Harry Bannink en Annie M. G. Schmidt. En waarom zou het in een halve avond moeten passen? *Creos over zijn vask het lenket*. Momenteel toert de voorstelling door Nederland. „De eerste reac-

ties zijn redelijk positief. Ik had misschien op meer gehoopt, maar je hebt natuurlijk te maken met het verwachtingspatroon van het publiek. Bij de naam Loes Luca verwacht men waarschijnlijk een hele avond lachen en dat is *Sneeuwwit* niet. Het is maar een halve avond! Maar over het algemeen zien mensen wel dat het iets unieks is en daar ben ik blij mee.“

Sneeuwwit morgen, Schouwburg Arnhem, zaterdag 29 april, Stadschouwburg Nijmegen.

SNEEUWWITJE, MAAR DAN ANDERS

Geen seven dwarven, maar slechts vier. Trouwens, dwaegen? Zeg maar liever: een potsierlijk soort ambtenaren van hulpverlenende loketten. En de jager mag aan de boze koningin zitten. Oh ja, verder krijgt het mens gratis een motief toebedacht waarom haar dochtertje Sneeuwwitje zo nodig dood moet.

Wordt het sprookje van de gebroeders Grimm dus geweld aangedaan in de vers ten doop gehouden muziektheaterproductie 'Sneeuwwit'? Ach weinee, alleen maar 21e-eeuws bijgepraat. Waarbij de Grimmetjes op andere plekken weer in ere worden hersteld.

"Ze moest in de roodgloeiende schoenen gaan staan en zo lang dansen tot ze dood ter aarde viel." Zo kwam aanvankelijk het einde van de boze koningin (en van het sprookje), maar dat verducca vorige eeuw uit de moete Disney-film. De makers van 'Sneeuwwit' corrigeren Disney in dit opzicht (net zoals ze de koningin ook weer vitale organen van haar dochtertje laten verorboren, althans dat denkt ze). Waarna er als toegiftje een tweede einde volgt, weinig uitzicht biedend op beterschap voor de onzuelijke soot.

Inktzwarte opera

Kortom, wie het oude sprookje nog in het hoofd heeft, kan zich vermaken met het speuren naar verschillen en overeenkomsten. En wie het niet kent, krijgt een hechte, eigentijdse versie voorgeschoteld. 'Inktzwarte opera' zeggen de makers zelf, en dat klopt wel, want al is er druk gezocht naar geestigheden, het verschijnsel thens komt er niet best uit tevoorschijn.

'Opera' is het juiste woord, omdat 'musical' ten onrechte doet denken aan meezingmuziek. Dat is niet zo, de muziek van Joost Kleppe, die ook een aantal van de vele, soms ultrakorte, liedteksten voor z'n rekening nam, laat zich misschien het best omschrijven als klassiekmodern, al klinkt dat innerlijk tegenstrijdig. Zijn wijd uiteenlopende variatie aan stijlen en stemmingen bepaalt de sfeer en accentueert de overwegend onbelangrijke ondertonen van 'Sneeuwwit'.

Kolffe naar de hand van Loes Luca, die zowel kan zingen als acteren, wat ze in de rol van de aanvankelijk veelvoldere, vervolgens ontroostbare en daarna hatende koningin weer onberispelijk doet. Kundig uitgewerkt rolletje ook van Paul Kooij, die de sprekende spiegel speelt. Gabby Bakker is een en al treurigheid als het van meet af aan veronachtzaamde prinsesse.

Ik begrijp dat 'Sneeuwwit' nadrukkelijk niet bedoeld is als familievoorstelling. Maar een onderonsje voor ouderen is het ook niet helemaal, het resultaat blijft een beetje tussen beide lu zweven. Komt het daardoor dat bij de première mijn aandacht nogal gemakkelijk afwaalde, zonder dat ik veel leek te missen? Los hiervan: degelijk werk.

Peter Liefhebber

Voorstelling: 'Sneeuw-
wit'; **idee en muziek:**
Joost Kleppe; **bewerking:**
Tjeerd Bischoff naar Wim
Hofmans boek 'Zwart als
inkt'; **regie:** Pieter
Kramer; **dance:** Herbert
Janse; **spel:** o.a. Loes
Luca, Paul Kooij, Gabby
Bakker; **gezien:** Theater
de Veste, Delft.

■ Muzikaal sprookje voor volwassenen.

FOTO: EEN VAN DU

'Sneeuwwit' is sprookje én inktzwarte opera

Voorstelling: Sneeuwwit.
Regie: Pieter Kramer. Gezien: 4/3
Theater De Veste, Delft. Tournee
t/m 11/5. Inl.: www.hummelinck-
stuuijman.nl; 020 616 4004.

Door KESTER FRIEKS

De boze stiefmoeder uit het sprookje *Sneeuwwitje en de zeven dwergen* is haar eigen moeder. Dat is de visie van schrijver Wim Hofman in het kinderboek *Zwart als inkt* (1998).

Nu heeft Tjeerd Bischoff onder de titel *Sneeuwwit* een opera gemaakt met Loes Luca als de kwaadwillende, giftige moeder. Componist Jeroen Kleppe noemt *Sneeuwwit* een 'inktzwarte opera'. Maar zo

klinkt zijn muziek niet. Kleppe componeert voor een klein orkest met twee cello's, piano, klarinet en saxofoon een licht arrangement met vloeiende melodielijnen. Ik mis de schrille, bijtende contrasten.

Het decor bestaat uit teigroene plastic bomen. De fantasierijke kostuums zijn weelderig van kleur met veel diepzwart en felrood. Loes Luca vertolkt als een duivelin *Sneeuwwitjes* moeder. Zij verpersoonlijkt het kwaad en vernietigt, zonder enige terughoudendheid, haar dochter omdat deze jong, mooi, knap is. Niet de moeder is de mooiste vrouw op de wereld, maar het jonge meisje.

Een mooie vondst in *Sneeuwwit* is de rol van Paul R. Kooij als de

sprekende spiegel. Telkens als de moeder aan de spiegel de beroemde vraag stelt „Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wie is de schoonste van het hele land?“ spreekt deze tweedimensionale *flat character* de waarheid. Eerst bejubelt hij de moeder, daarna de dochter. Die wordt zo kwaad dat ze een jager, gevaarlijk-goed gespeeld door Ad Knippels, aanzet met een mes haar dochter te kelen. Het arme kind raakt schijn dood. De kabouters wekken haar weer tot leven.

Regisseur Pieter Kramer maakt van de kabouters karikaturale hulpverleners. Gabby Bakker in de titelrol heeft te weinig présence om de strijd met moeder Luca spannend te maken. De voorstel-

ling valt in ongelijkwaardige stukken uiteen. De regie verzuimt drama aan te brengen. Het is net of alles aanwezig moet zijn: sprookje en inktzwarte opera, tragedie en gelukkige afloop. Ik mis een dwingende regisseurshand.

De kracht ligt in het duo Loes Luca en Paul R. Kooij. Het is mooi zoals Kooij door de passpiegel met de chroomstalen rand heen stapt en als een kwade geest, de Jago uit Shakespeares *Othello*, de jaloezie van de moeder aanwakkerd. Loes Luca danst aan het slot op brandende, ijzeren schoenen tot ze dood neerval. Dat is na te lange tijd het mooiste beeld: rood oplichtende, slitsende vlammen aan haar voeten.

Sneeuwwit. Regie: Pieter Kramer. Muziektheater.

★★★★☆

Gezien: 4-3, De Veste, Delft.

**RUUD MEIJER
DELFT**

Wanneer Loes Luca het hart en de lever van haar dochtertje rauw naar binnen staat te werken, is het duidelijk dat we heel ver zijn verwijderd van de veilige versie van *Sneeuwwitje* die wij allemaal kennen. *Sneeuwwit*, de inktzwarte opera van Hummelinck Stuurman Theaterproducties, is de bewerking die kinderboekenschrijver Wim Hofman in 1997 onder de titel *Zwart als Inkt* op pa-

pier zette. Componist Joost Kleppe kwam op het idee om samen met schrijver Tjeerd Bischoff dit boek om te smelten tot een vorm van muziektheater die het midden houdt tussen opera en musical. Het eerste halfuur van *Sneeuwwit* is veelbelovend. De opera doet denken aan *Into the Woods* van Stephen Sondheim - en dat is een enorm

compliment. Halverwege *Sneeuwwit* wordt wel duidelijk dat de benen van het duo Kleppe & Bischoff nog niet stevig genoeg zijn om die weelde te kunnen dragen.

Loes Luca:
geen veilige moeder. FOTO
BEN VAN DUIN

Bischoff slaagt er niet in om met zijn trage, eendimensionale script de spanning vast te houden. Zijn dialo-

gen zijn niet sterk genoeg, hetgeen ook zijn weerslag heeft op de acteerprestaties van o.a. Loes Luca (Moeder) en Gabby Bakker (Sneeuwwit). Ook Kleppes liedteksten zijn eerder een eerste dappere poging dan een glanzend eind-

product. Desondanks blijft *Sneeuwwit* een bijzondere productie, een voorstelling die fluctueert tussen matig en goed en het voordeel van de twijfel zeker verdient.

'Sneeuwwit' inderdaad inktzwarte opera

Plaats: Lawel Drachten.
Voorstelling: 'Sneeuwwit, een inktzwarte opera'.
Spel: Loes Luca, Paul R. Kooij, Gabby Dekker, Dert Oomen, Ad Krippels, Iwan Dam, Martijn Hillenius.
Regie: Pieter Kramer.
Muziek: Joost Kleppe.
Muzikanten: Raymond Honing, Sonne van der Horst, Pieter van Lier, Maria Sanchez Ramirez, Laura Sandee en Ray van Santen (leiding).
Belangstelling: 253 personen.

DRACHTEN - Wie denkt dat een opera over Sneeuwwitje weinig nieuws en interessants te bieden heeft, komt bij een bezoek aan 'Sneeuwwit' bedrogen uit. Van het obligate verhaal van de stiefmoeder en de appel blijft weinig over. Tjeerd Bischoff bewerkte het kinderboek 'Zwart als inkt' van Wim Hofman samen met de liedjesschrijver Joost Kleppe tot een interessante bijna twee uur durende voorstelling.

De hoofdrol is voor Loes Luca. Zij speelt een jonge, mooie prinses die alles heeft wat haar hartje begeert. Volgens de praterende spiegel (Paul R. Kooij) is ze de allermooiste vrouw in het land. Haar man verblijft vaak buitenshuis om te vechten. Tijdens een kort bezoek raakt de prinses echter zwanger en ze krijgt een prachtig kind dat ze Sneeuwwit noemt.

Als haar man sterft, krijgt het kind de schuld. En als dan de spiegel later ook nog vertelt dat Sneeuwwit de mooiste vrouw is, besluit de moeder haar te laten doden. De jager die de klus moet klaren zwicht echter voor haar mooie ogen, maar vertelt aan de prinses dat haar dochter niet meer leeft.

Hierna begint het middenstuk van de opera en dat is helaas niet zo flitsend en interessant als het begin. Er is nu in het verhaal vooral ruimte voor de zeven hulpinstanties die Sneeuw-

wit moeten begeleiden. Deze aardige persiflage op de doorgeschoten welvaartsstaat Nederland duurt echter te lang en leidt te veel van het hoofdverhaal af.

Pas met de komst van de prins in het verhaal krijgt de voorstelling weer het hoge niveau van het begin terug. Hier is regisseur Pieter Kramer op zijn best. Hij verpakt het loodzware thema zo luchtig, dat het spannend blijft. Hij weet perfect de balans te vinden in de strijd tussen grappen en grollen aan de ene kant en ernst en plechtigheid aan de andere.

Samen met de prachtige muziek en de mooie liedteksten wordt zo je aandacht afgeleid van het slechte in de mens dat zich aan het eind toch nog onverwacht ten volle openbaart. Zodat 'Sneeuwwit' inderdaad een inktzwarte opera wordt.

GERARD JAGER